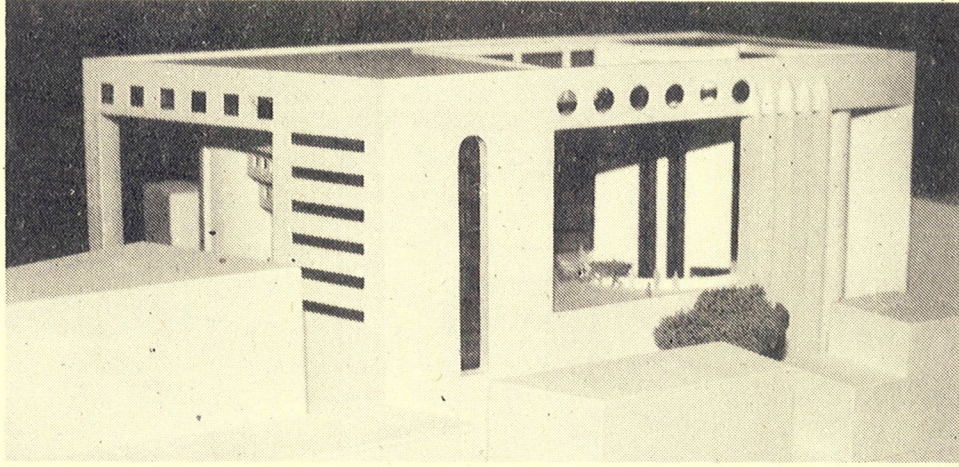

Samsun Belediyesi Ticaret Merkezi Mimari Proje Yarışması

Derleyen: Hasan Özbay

Konu ve kapsam

a) Genel açıklama: Yarışma alanı Samsun Belediyesi'nin mülkünde ve ticari açıdan çok önemli mevkide yer alan bir yapı adasının tamamını içermektedir. Nitekim, şu anda ada üzerinde, içinde kuyumcuların, züccacıyelerin, konfeksiyoncuların yer aldığı ticari faaliyet hâkimdir.

Ancak ada içindeki mevcut yapı yoğunluğu, adanın kent içindeki konumu nedeni ile sahip olduğu rantın çok altında olduğundan Belediye, yapı yoğunluğu eskisine göre daha fazla olan bir ticaret merkezi kurmayı seçmiş ve konuyu yarışmaya açmaya karar vermiştir.

Jüri, bir yandan arazinin yoğun kentsel doku içindeki önemli konumu, diğer yandan ise yapının bir rant tesisi olması ve kullanılabilir alanın fazla olmasının gerekliliğinin yarattığı ikilem nedeni ile kesin bir alan sınırlamasına gitmekten kaçınmıştır.

Kentsel doku (Yapısal biçimlenme) ile "Rant" arasında var olan bu evrensel ikilemin etüdü ve çözümlenmesi, yarışmacıların yapısal düzenlemeyi etüd etme imkanı olması ve konu üstüne jüri üyelerinden daha çok çalışacakları varsayılarak, esnek tutulmuş ve soruya en sağlıklı cevabın Türk mimarları tarafından verileceği kabul edilmiştir.

Bu durumda, yarışmacılardan istenen, yapısal biçimlenme ve rant arasındaki dengeyi kurarak, aradaki optimum değeri bulmak olacaktır.

b) İhtiyaç programı:

Çarşı toplam alanı: 7.000 m²
Bürolar toplam alanı: 10.000 m²
Otopark ve servisler: 3.000 m²
Toplam yapı alanı: 20.000 brüt

Yapının toplam inşaat alanı olarak kabul edilen 20000 m² alan yarışmacılara % 20 fazla veya % 20 eksik olarak düzenlenebilir (16000 m² veya 24000 m²). Toplam yapı alanı için geçerli olan bu artma veya eksilmeler, bütün bölümler içinde ayrı ayrı geçerlidir. Maliyet tavanına esas olan toplam brüt 24000 m² kabul edilmiştir.

c) Arsa verileri:

1 — Yapı adasına ilişkin imar durumu yarışmacılara bırakılmıştır. Zeminin üstünde yapı gabarisi ve arsa sınırları içindeki yapılaşma sınırları serbesttir. Zemin altında ise arsa çevresindeki yolların altlarının kullanılması imkanı düşünülecektir. Ancak bu halde de 24000 m² tavan alan aşılmayacaktır.

2 — Binanın yapılacağı arazide zemin suyu seviyesi -300 m. kottadır. Ayrıca arsanın yeri Samsun'un yüksek kotlarından gelen ani yer üstü sularının (sel) tehlikesi altındadır. Zemin ve bodrum katlarının planlamasında bu hususlar gözönüne alınmalıdır...

Kolokyum Notları

22.4.1987 tarihinde Ankara Büyükşehir Belediyesi, İmar Dairesi Başkanlığı salonlarında yapılan kolokyumu Cem Açikkol yönetti. Jüri üyelerinden yalnız Orhan Dinç'in katıldığı kolokyumu çok sayıda genç mimar izledi. Bilindiği gibi kolokyumların esas amacı, ait olduğu yarışmaların sonuçlarının irdelenmesi ve ödül alan projeler üzerine tartışma açılmasıdır. Fakat çoğu kolokyumlarda her nedense projeler bir kenara bırakılır, ve genel konular üzerinde görüşülür, sonuç olarak da kolokyum esas amacına ulaşmadan sonuçlanır. Bu nedenle bu kolokyum iki oturumda düzenlendi. Birinci oturumda yarışma ve sonuçları üzerine, ikinci oturumda da genel konular üzerine konuşmak isteyenlere söz verildi.

Yarışma şartnamesinin hazırlanması, jüri çalışmaları ve yarışmanın sonuçları hakkında bilgi almak için jüri üyesi Orhan Dinç'ten konuyu açması istendi. Orhan Dinç, ilk şartnamenin jüri üyelerinin bilgisi dışında hazırlandığını, Mimarlar Odası'nın kendilerini uyarması sonucu, olaya müdahale ederek şartnameyi iptal ettirdiklerini ve jürinin yeniden olabildiğince konuyu şartlandırılmaldan uzak, esnek, bırakarak, yarışmacıların daha serbest bir tasarım ortamı bulmalarına imkan tanıdıklarını söyledi. İlk elemenden sonra, belirleyici kriter olarak yapının rant sağlayıcı niteliğinin geldiğini söyledi.

İlk sözü alan Hasan Özbay verilen program metrekaresinin arsa için çok fazla olduğunu bu nedenle sonuçta o çevre için çok iri kütleli yapıların tasarlandığını söyledi.

Orhan Dinç de esasında belediyenin 32.000 m² ihtiyaç programı hazırladığını, bu programı jürinin ancak 16.000 m²'ye indirebildiğini, ama gerçekten metrekaresinin verilen arsa için çok fazla olduğunu söyledi.

Daha sonra söz alan Mustafa Yücesan, 1. projenin fonksiyonel rasyonelizmin kırıldığı bir noktada, çok başarılı bir proje olduğunu, kentsel balkon kavramının bu projede anlamını bulduğunu söyledi. Turgut Sarıkaya ise makro ölçekte plan kararlarının olmayışının yarışmacıları çevre yolların plan kararlarını verirken çok zorlandığını, örneğin; yayalaştırma kararlarının olsa olsa metodu ile verilebildiğini söyledi. Daha sonra genel konular üzerinde söz alındı ve mimarlık öğrencisi Ali Osman Öztürk iki senedir yarışma kolokyumlarını izlediğini, fakat jüri üyelerinin neden kolokyumlara gelmediğini çok merak ettiğini, bu durumun yarışmalara yapılan çok büyük bir saygısızlık olduğunu ve tavrın devam etmesi halinde genç kuşak mimarların, jüri üyelerine güven duyamayacakları tehlikesinin belirdiğini söyledi.

Son sözü I. Ödül'ü alan ekip adına Murat Uluğ aldı, övgülerin kendilerini şımartmayacağını, eleştirilerin de mutlaka değerlendirileceğini söyleyerek başta jüriye ve kolokyuma katılan herkese teşekkür ederek kolokyumunu sonlandırdı.

Seçici Kurul

Danışman Jüri Üyeleri:

Kemal Vehbi Gül - Belediye Başkanı
Ruhaf Çetinkaya - Belediye Meclis Üyesi
Metin Burma - Belediye Meclis Üyesi
Altan Biricik - İmar İşleri Müdürü
Ömer Ulubay - İnşaa İşleri Müdür Muavini

Asli Jüri Üyeleri:

Dr. Mimar Aktan Okan
Prof. Dr. Müfit Yorulmaz
Doç. Dr. Kutsal Öztürk
Mimar Orhan Dinç
Doç. Dr. Umur Erkman

Yedek Jüri Üyeleri:

Doç. Dr. Zafer Ertürk
Mimar Murat Artu
İnş. Müh. Tamer Timurcu

Raportörler:

Sibel Güngör
Nermin Uçak
Nesrin Çakır

Seçici Kurul Değerlendirme Çalışması

18.11.1986 günü sonuçlanan yarışmaya 97 proje katıldı. 27.11.1986 günü toplanan seçici kurul yapmış olduğu münferit çalışma sonunda yarışma şartnamesinde belirtilmiş olan kriterlere aşağıdaki açıklamayı getirmiştir:

1 — Yapının rant tesisi olma özelliği vardır. Bu özellik, öncelikle kompleksin prestij özelliğine yansımalıdır. Bunun yanı sıra kiralama gücünü artıracak yönde iç mekanlarda da prestij aramalıdır. Rant tesisi özelliği, aynı zamanda, kiralara fleksibilitesini de getirmelidir. Bu kompleksin kira talebi çeşitli büyüklükteki mağaza ve dükkanlar arasında değişebilir. Bu nedenle kiralara fleksibilitesi bu olanağı getirmelidir.

2 — Rant yapısının rahat bir sirkülasyona da sahip olması gerekir. Yatay ve düşey sirkülasyon için getirilmiş çözümler, bu kriter ışığı altında incelenecektir.

3 — Rant tesisinin diğer bir özelliği yapım ve kullanım ekonomisine sahip oluşudur. Yapım ekonomisi, strüktürel ve elemanter yönden gözönüne alınacak ve incelenecektir. İşletme ekonomisi bakım ve kullanım giderleri yönünden kritik edilecek ve getirilen çözümler bu çerçevede içerisinde değerlendirilecektir.

4 — Tesis, şehrin önemli ticari merkezlerinden birinde, bir yapı adası üzerinde yer almaktadır. Şartnamede belirtildiği gibi bu kompleksin, yakın çevre ile ilişkisi ve kitlesel uyumu değerlendirme kriterlerinden birini teşkil etmiştir.

5 — Gerek çözümdeki etkisi ve gerekse rant yükseltici karakteri ile, dış görünüş ve iç mekanlarda estetik başarı değerlendirme kriterlerinden sonuncusunu teşkil etmiştir.

1. Ödül

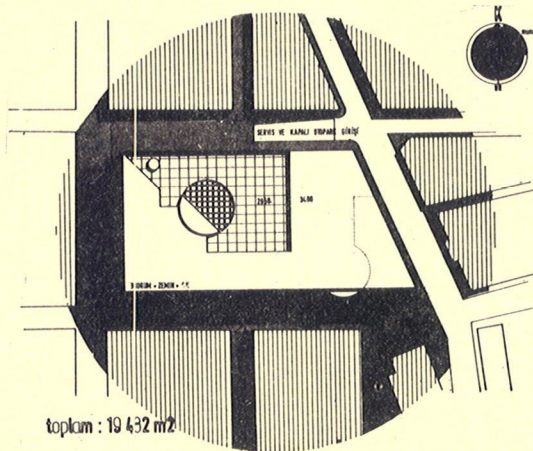
Çiçek Gedik Uluğ - Murat Uluğ

Jüri Raporu:

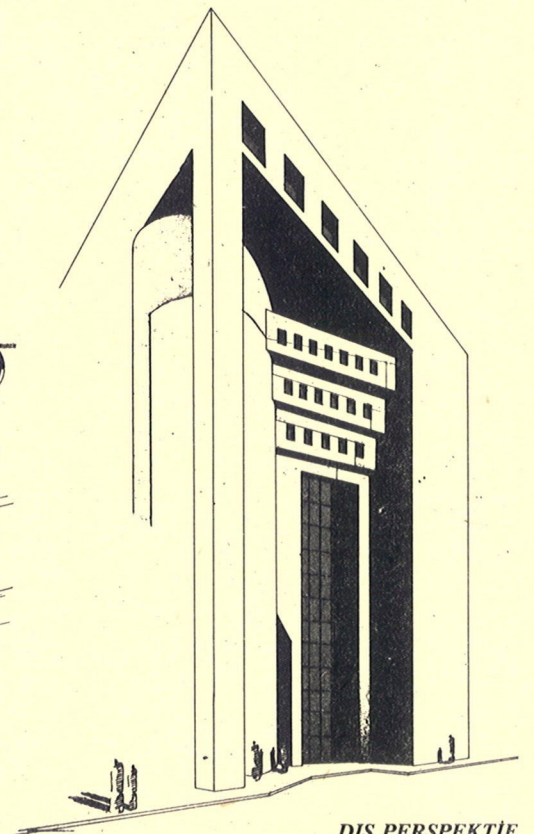
Bir rant tesisi olan binanın çevreye değer kazandırmak isteyen bir prestij yapısı olarak çözümlenmiş olması, iç ve dış mekanlarda devam eden zengin anlatımın binanın bütününde var olması, yaya ulaşımının Kuyumcular Caddesi'ne açılış köşelerinden ve Bankalar Caddesi'nden tanımlanmış ve sağlanmış olması, bu ulaşım alanlarının zengin bir odakta buluşmaları, yapının taşımakta olduğu plastik değerler ve iç fonksiyonların rahat bir çözüme kavuşmuş olması başarılı bulunmuştur.

Taşıyıcı sistemi bakımından sorunları olabilecek böyle bir yapıda İnşaat Mühendisliği raporu hazırlanmasında mimar-mühendis işbirliğinin görülmemesi, raporun taşıyıcı sistemi belirtmeyen standart yazımlarından biri şeklinde kalması üzücü bulunmuştur.

1. seçilen 21 sıra nolu projenin tatbik kabiliyetinin bulunduğu, jüri tarafından saptanmıştır.

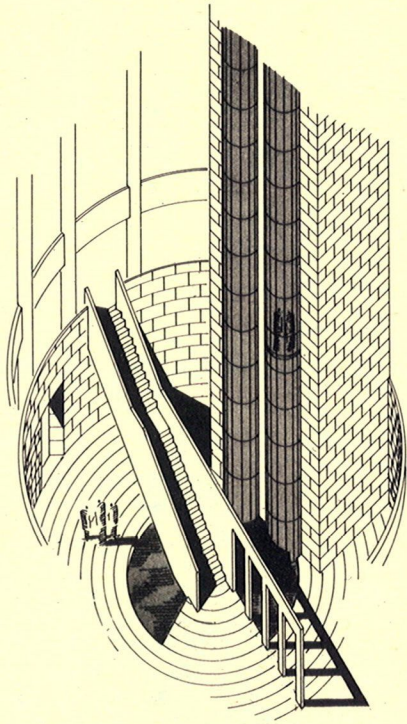

VAZİYET PLANI

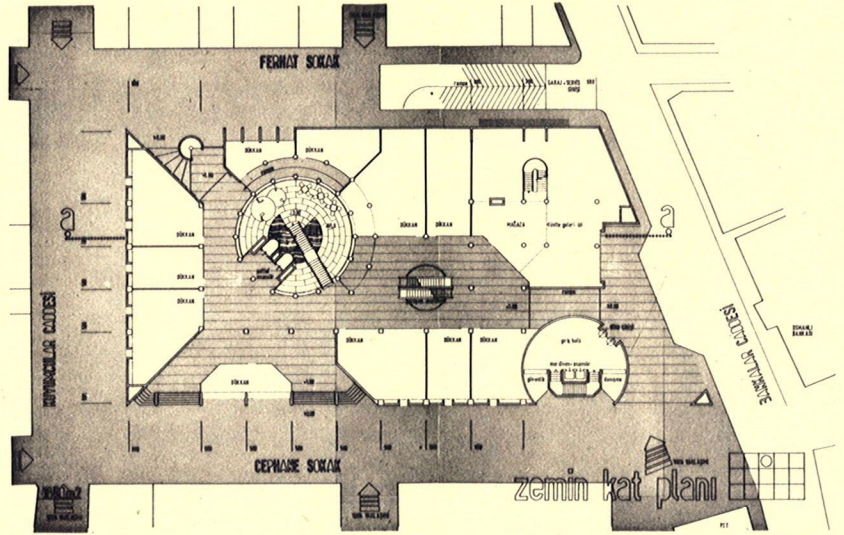

DIŞ PERSPEKTİF

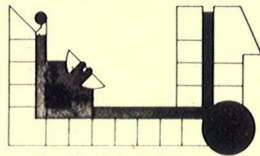

İÇ PERSPEKTİF

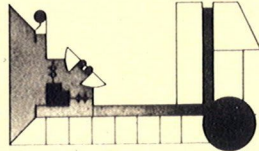

ZEMİN KAT PLANI

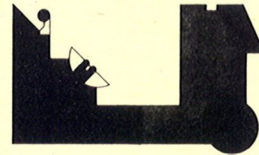
BÜRO KULLANIM ŞEMASI

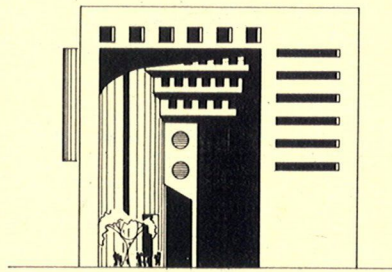
HÜCRE TİPİ BÜRO

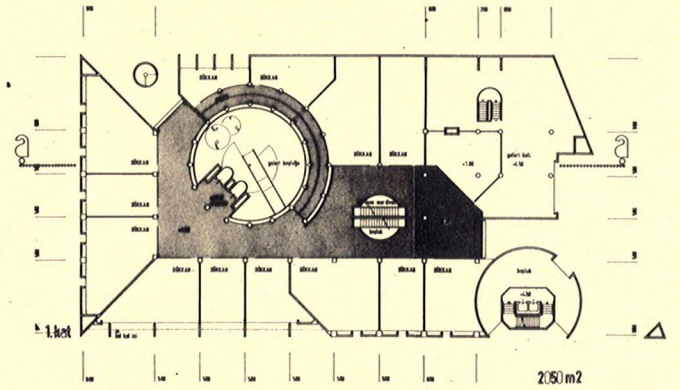
HÜCRE - AÇIK BÜRO

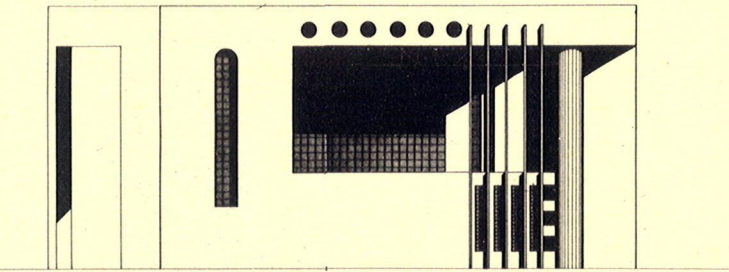
AÇIK BÜRO

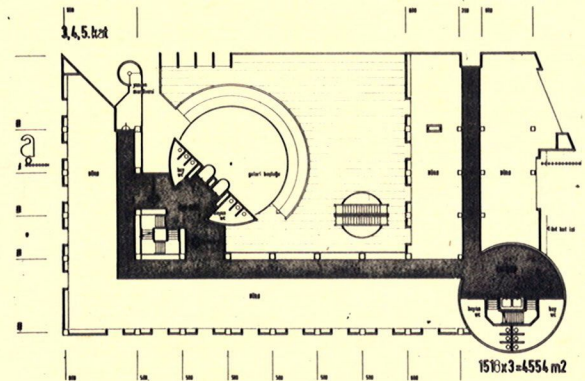
DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

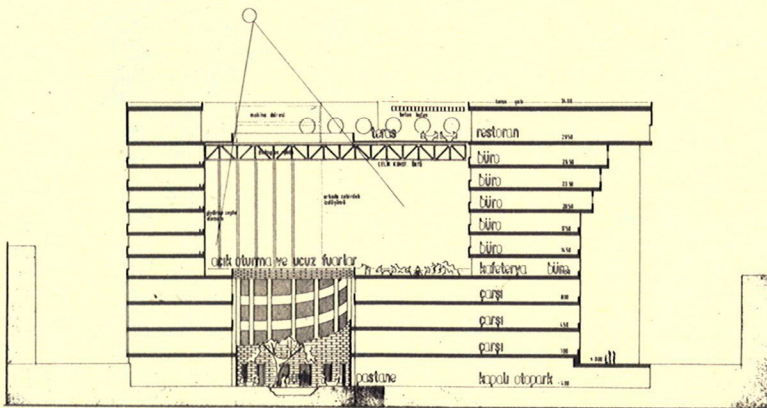
ÇARŞI TİP KAT PLANI

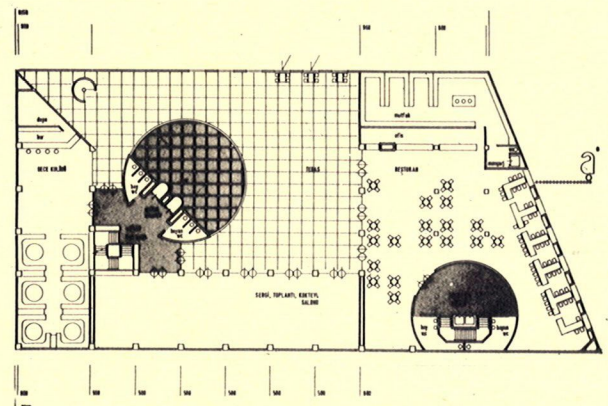
KUZEY GÖRÜNÜŞÜ

BÜRO TİP KAT PLANI

KESİT
70

TERAS KAT PLANI

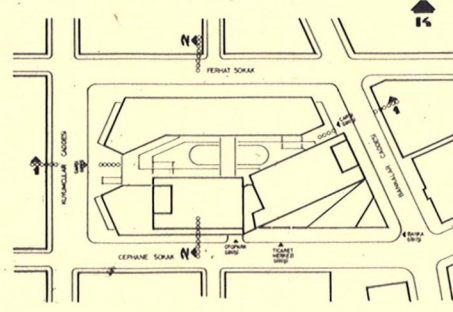

2. Ödül Server Tuncay

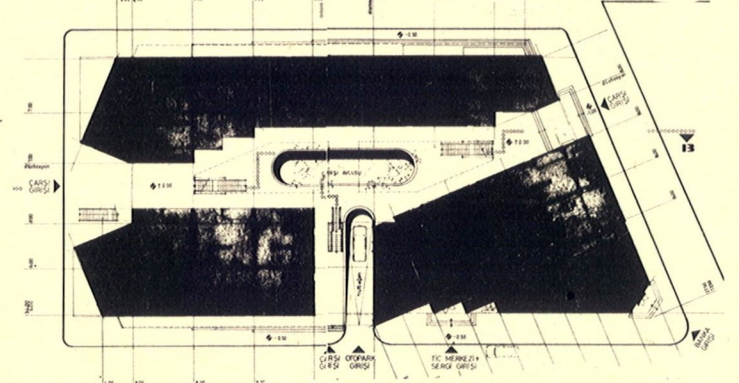
Jüri Raporu:

Bankalar Caddesi ile Kuyumcular Caddesi'ni bağlayan geçiş üzerinde kolay algılanabilir, kotlarda düzenlenmiş, dinamik ve zengin bir çarşı önermesi, çarşı bloklarının kısmen alçak tutulması, büro blokunda çarşıdaki dinamizmi bütünlüyci nitelikteki tutum olumlu bulunmuştur.

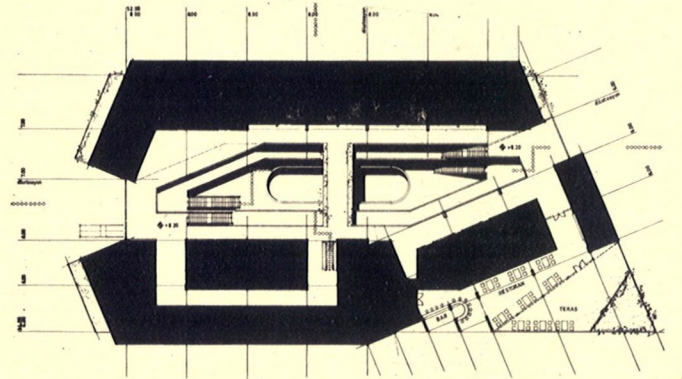
Yüksek ve uzun büro blokunun ağır bir perde etkisi yaratması, çarşı dolaşım alanlarının dış etkenlere açık bırakılması ve otopark girişinin zemin altında elde edilmiş değerli hacimleri zedeleyen durumu olumsuz bulunmuştur.

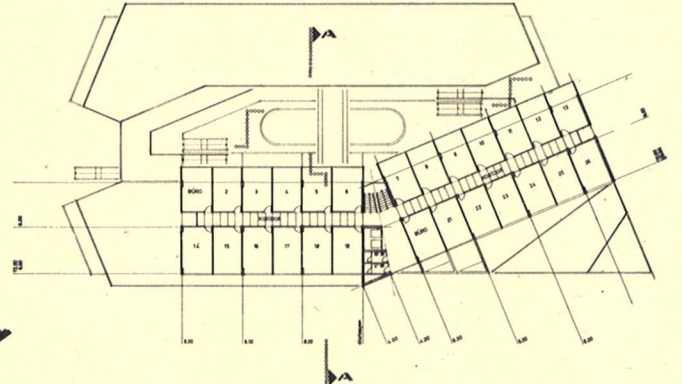
VAZİYET PLANI

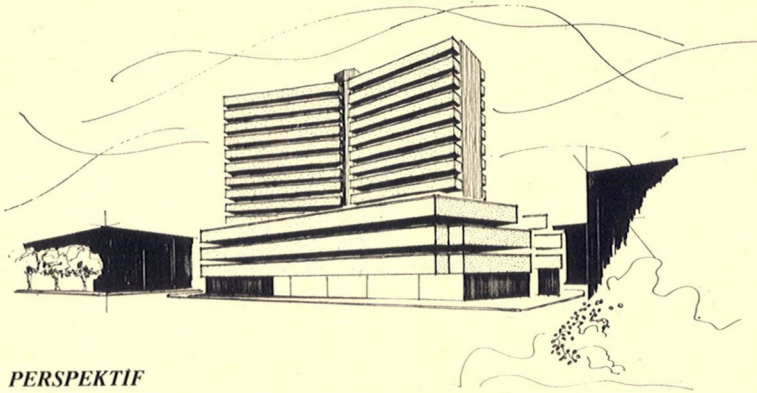
ZEMİN KAT PLANI

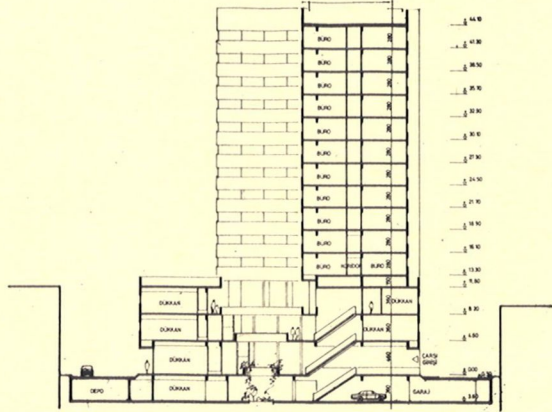
2. KAT PLANI

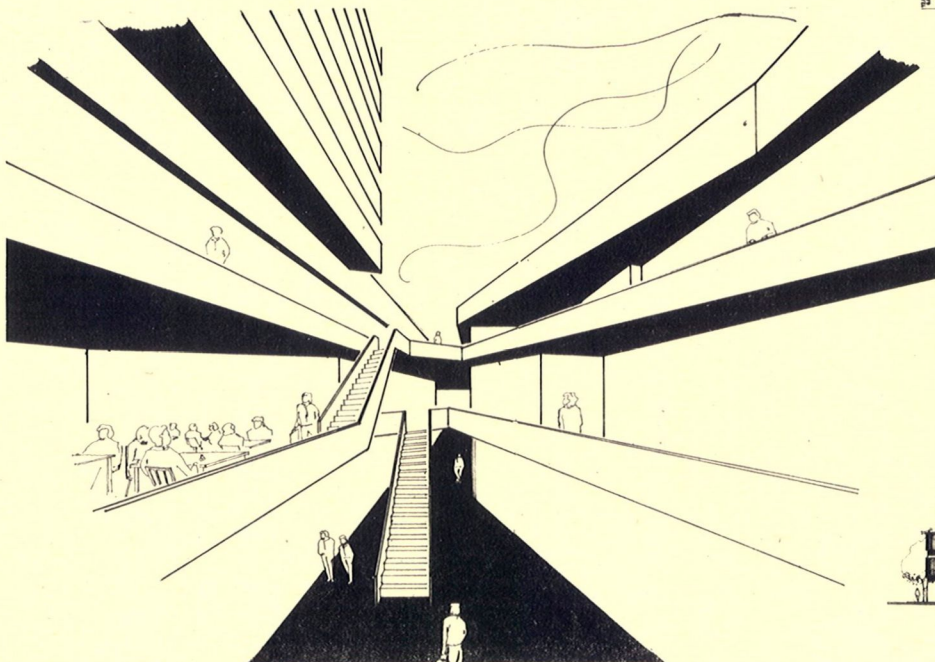
BÜRO TIP KAT PLANI

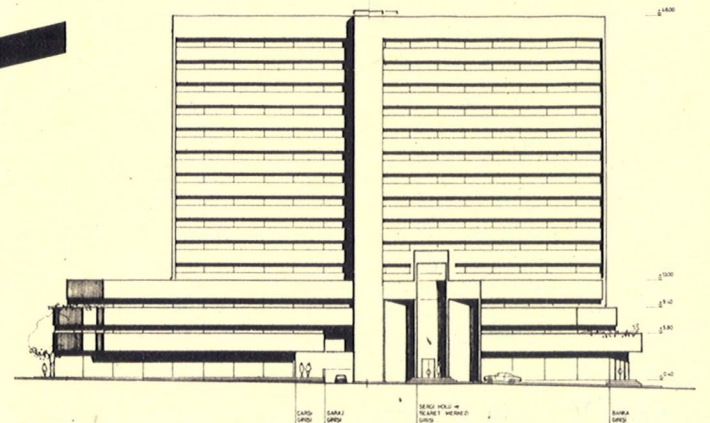
PERSPEKTİF

KESİT

ÇARŞIDAN PERSPEKTİF

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

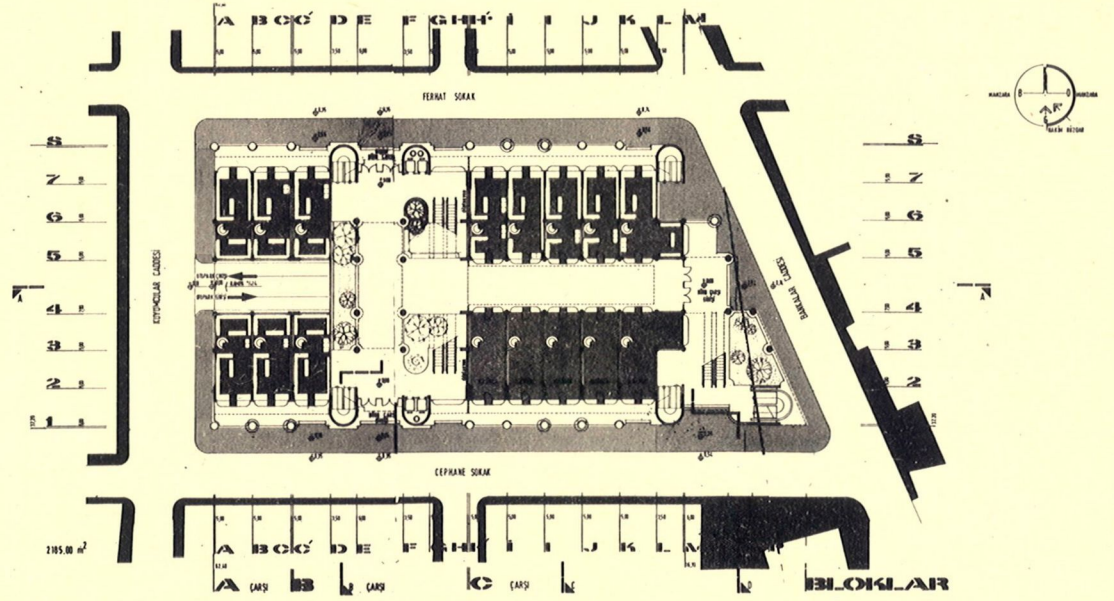

3. Ödül

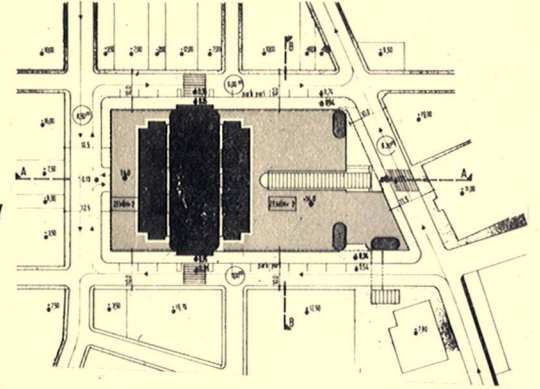
Akif Harman - Fevzi Bozkır - Fikri Berksun

Jüri Raporu:

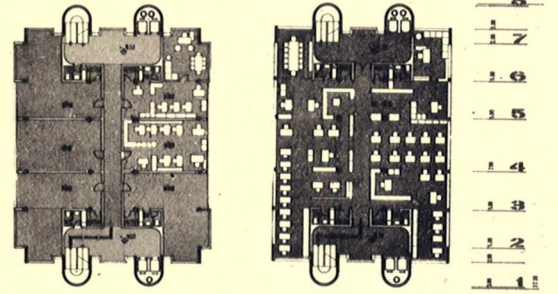
Planlamadaki kararlı ve rasyonel tavrı, bir prestij yapısı elde etme çabası, abartılmamış bir çarşı mekanı getirmiş olması ve rasyonel tavrın büro ve bodrum katlarında da başarılı bir şekilde sürdürülmüş olması, sorun doğurmayan uygun bir taşıyıcı sistem getirmiş olması olumlu bulunmuştur.

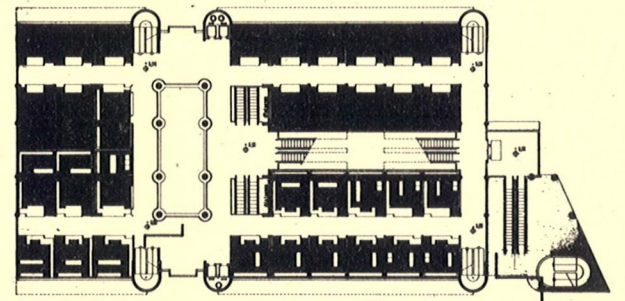
ZEMİN KAT PLANI

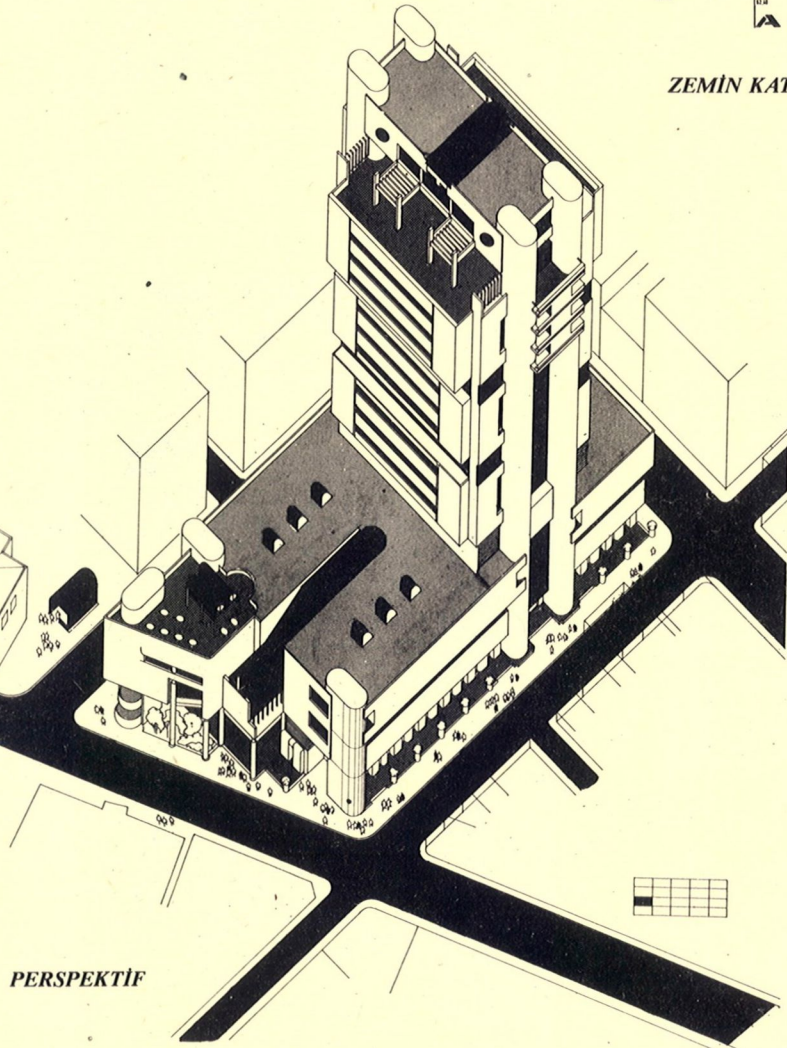
VAZİYET PLANI

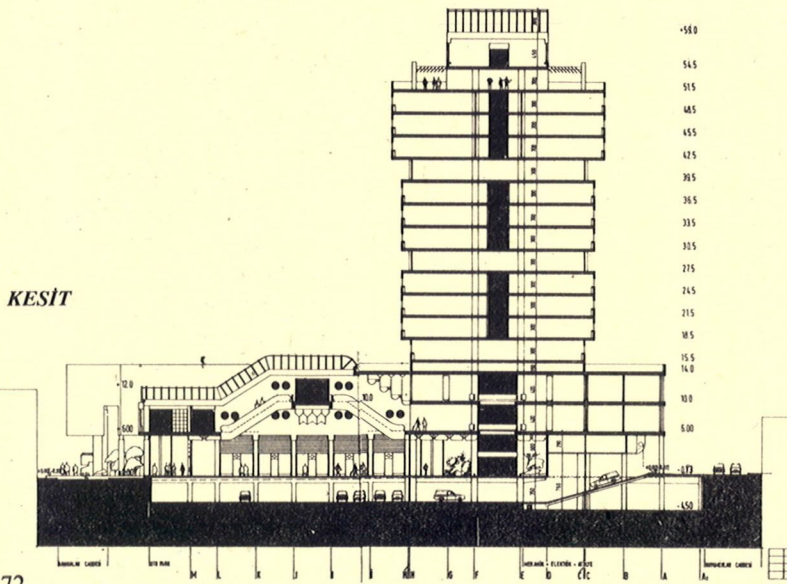
KAT PLANLARI

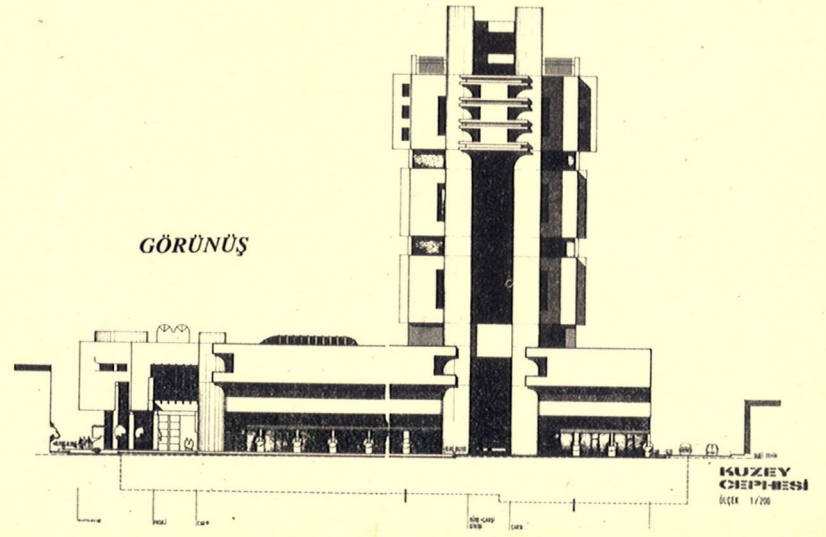
1. KAT PLANI

PERSPEKTİF

KESİT

GÖRÜNÜŞ

KUZUY
CEPHE-Sİ
ÖLÇEK 1/200

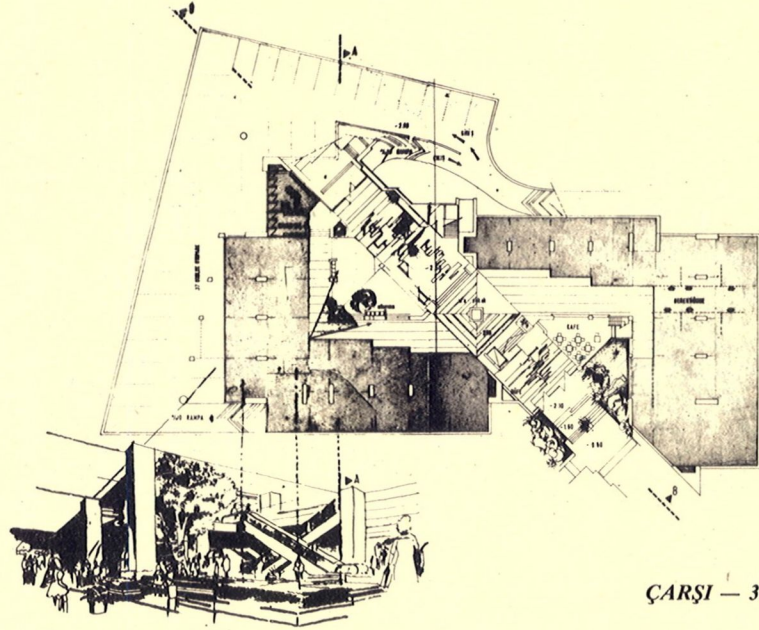

1. Mansiyon Mutbul Kayılı - Doğan Ümit Yücel - Adnan Aksu

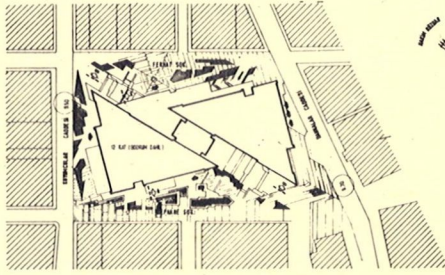
Jüri Raporu:

Farklı kotlarda elde edilen diyagonal bir iç sokağın çevresinde oluşmuş, yaşayan dinamik ve ölçülü bir çarşı anlayışı, prestij niteliğinin çevre düzeninin geometrisinden farklılaşarak kazanılmış olması yükselen büro bloklarında da bu ölçülü ve dinamik biçimlenmenin sürdürülmesi olumlu bulunmuştur.

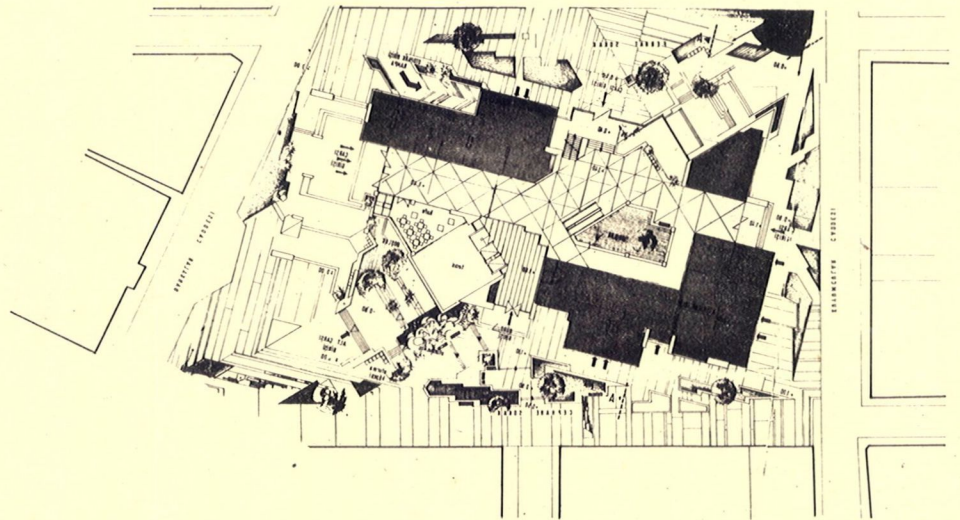
Rant getirmesi gerekli mekanların küçük tutulması, düşey ulaşım çekirdeklerinde çözümsüz noktaların varlığı, bodrum döşeme kotunun "5.60" kotuna kadar inmiş olması, cephelerin gerekli anlatımı kazanmamış olması olumsuz bulunmuştur.

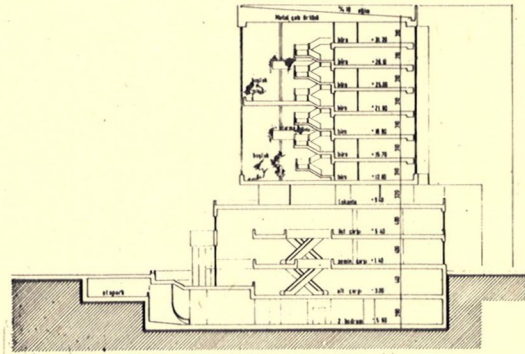
ÇARŞI - 300 KOTU PLANI

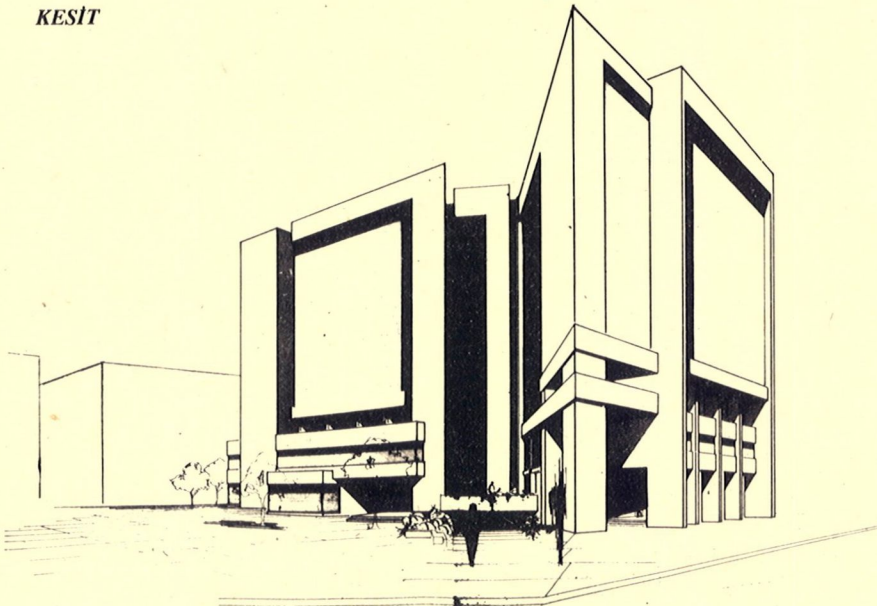
VAZİYET PLANI

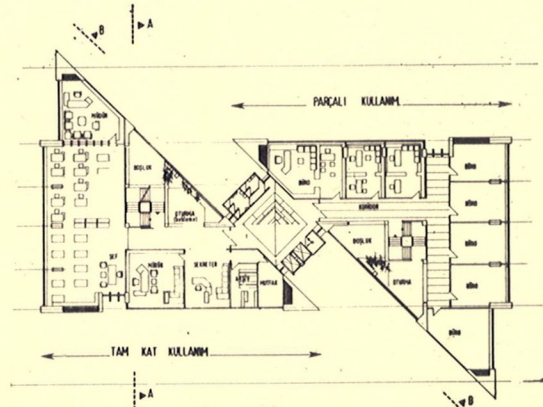
ÇARŞI +1 -40 KOTU PLANI

KESİT

DIŞ PERSPEKTİF

TIP BÜRO KATI TEFRİŞLİ PLAN

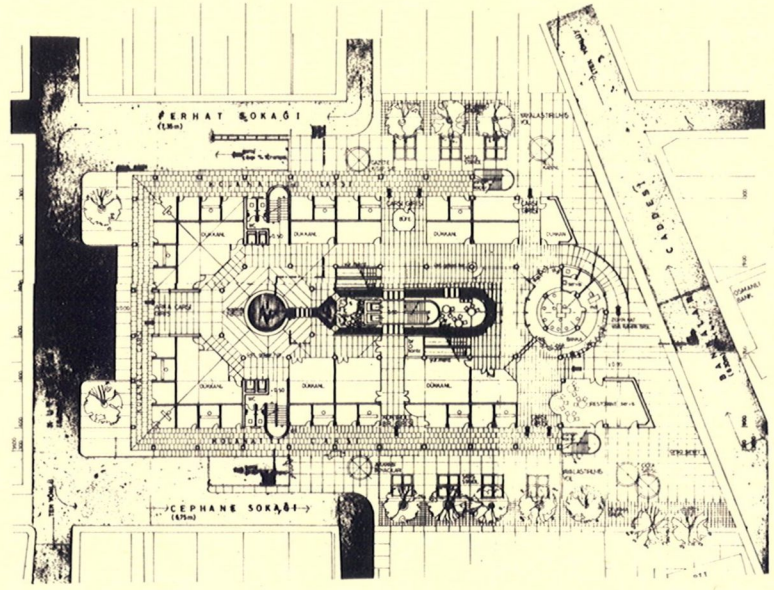

2. Mansiyon Çiçek Tuncer - Ébabekir Özmert

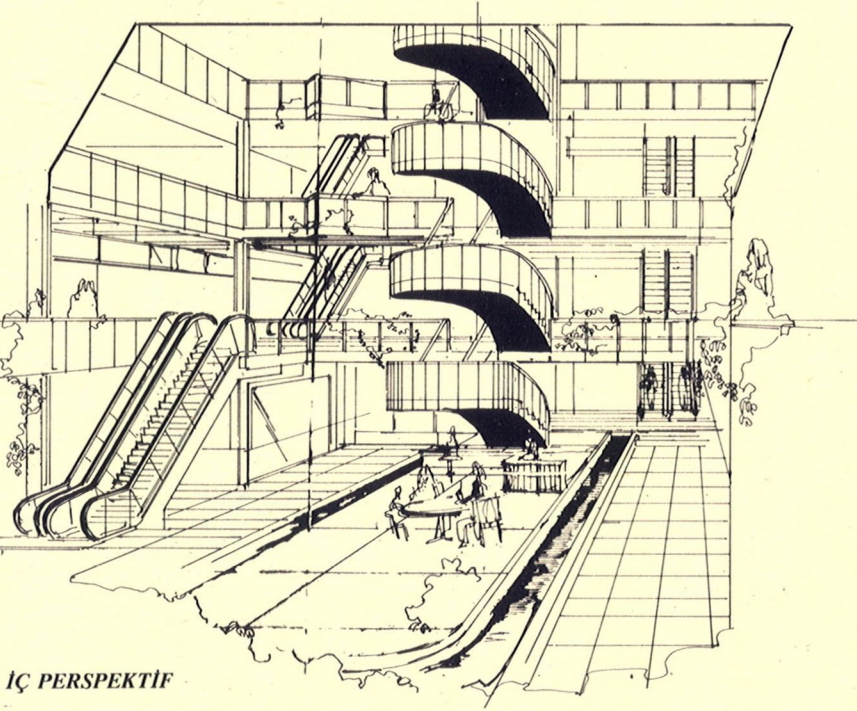
Jüri Raporu:

Zemin çarşısının çevre ile bütünleşmesi ve zenginliği, genel mekanlarda sağlanmış olan fleksibilite, bir rant tesisi olarak sosyal aktivitesi ve elde edilmiş mekanlardaki prestij olumlu bulunmuştur.

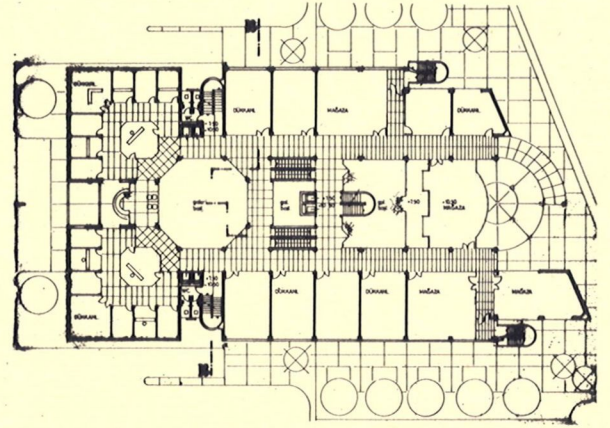
Genel kütle biçimlenmesindeki ve görüşlerindeki farklılaşmanın kâbul edilebilir neden ve gereklerinin bulunamayışı, iç avlunun dar ve derin bir mekan dönüşümü kritik edilmiş ve olumsuz görülmüştür.

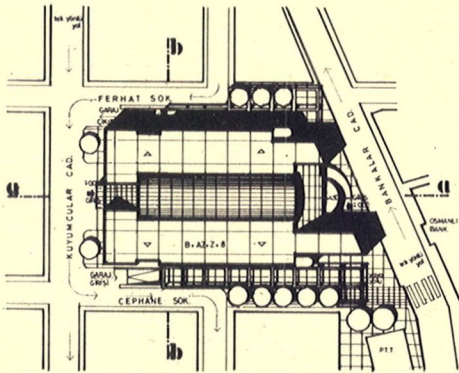
ALT ZEMİN KAT PLANI

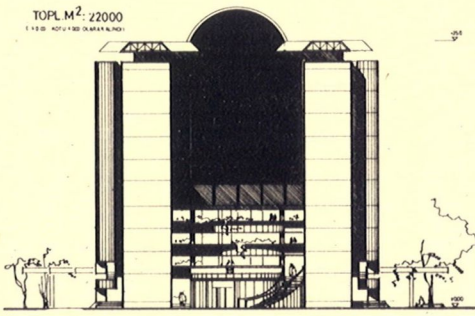
İÇ PERSPEKTİF

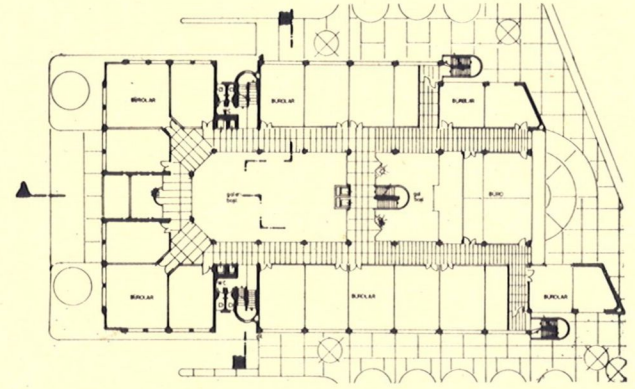
1. ve 2. KAT PLANLARI

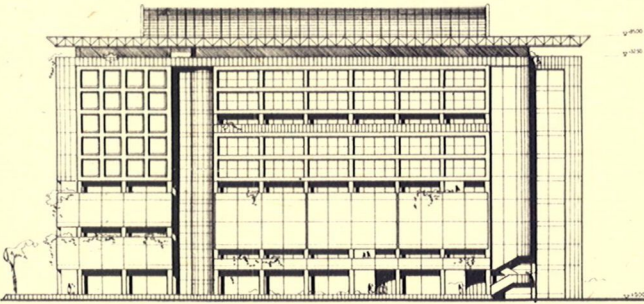
VAZİYET PLANI

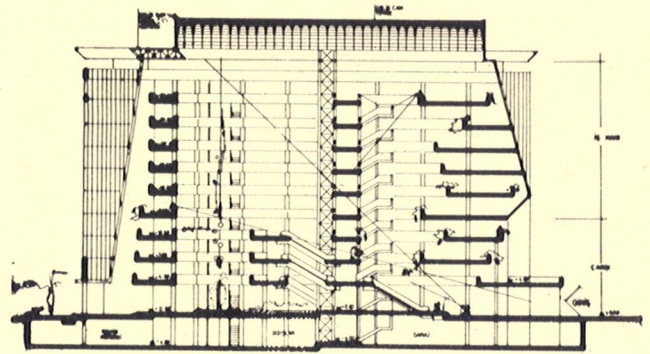
ÖN GÖRÜNÜŞ

TIP KAT PLANI

SOL YAN GÖRÜNÜŞ

KESİT

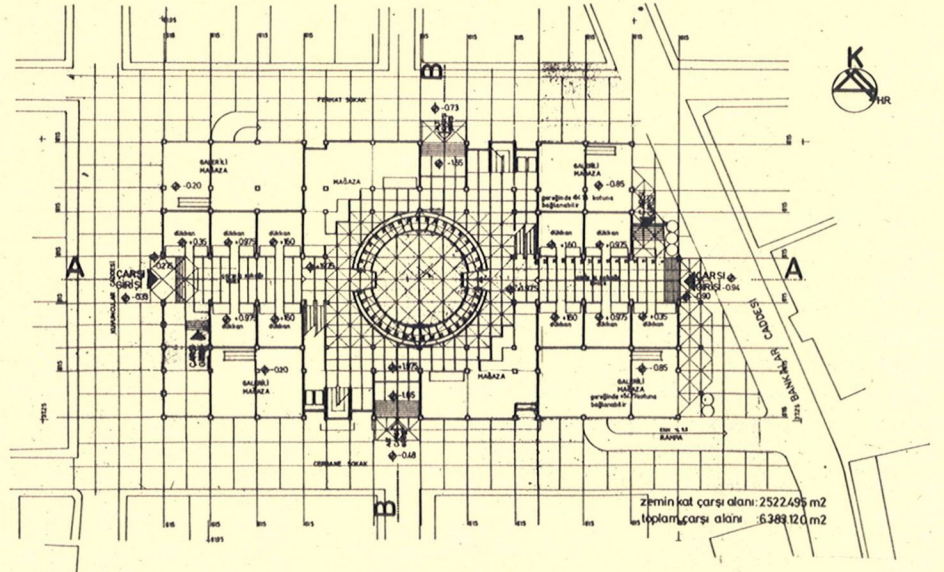
3. Mansiyon

Sercan Yıldırım

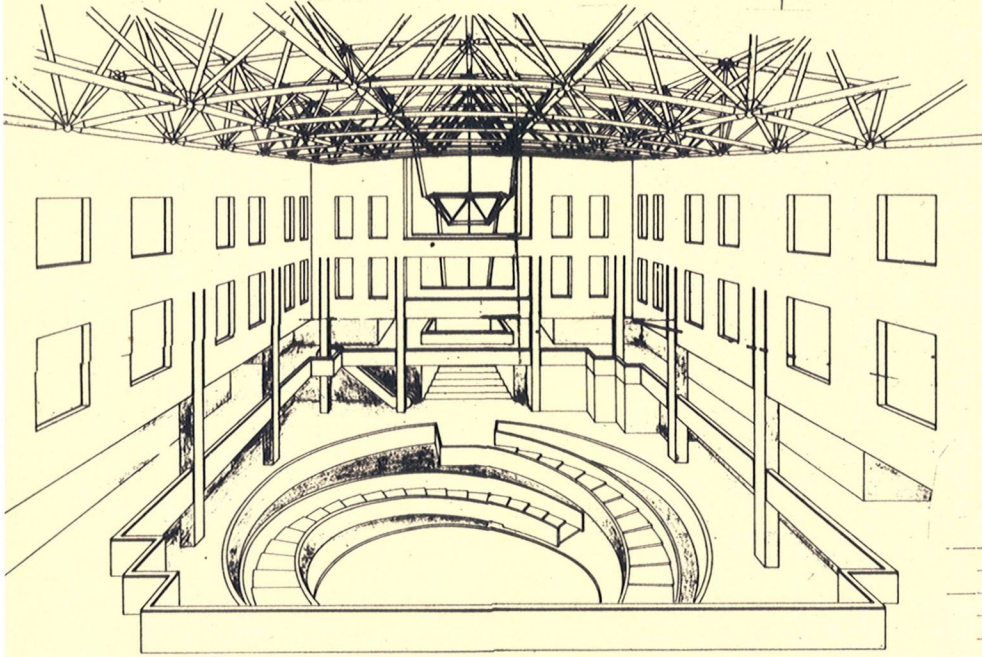
Jüri Raporu:

Kitlenin çevreyi rahatsız etmeyen tutumu, dört yöne açılan yaya ulaşımı, etkili çarşı mekanı, çelik örtü ile çarşı mekanına ayrı bir karakter kazandıran tutumu ve dış mekânlarda bu sürekliliğin sağlanması olumlu bulunmuştur.

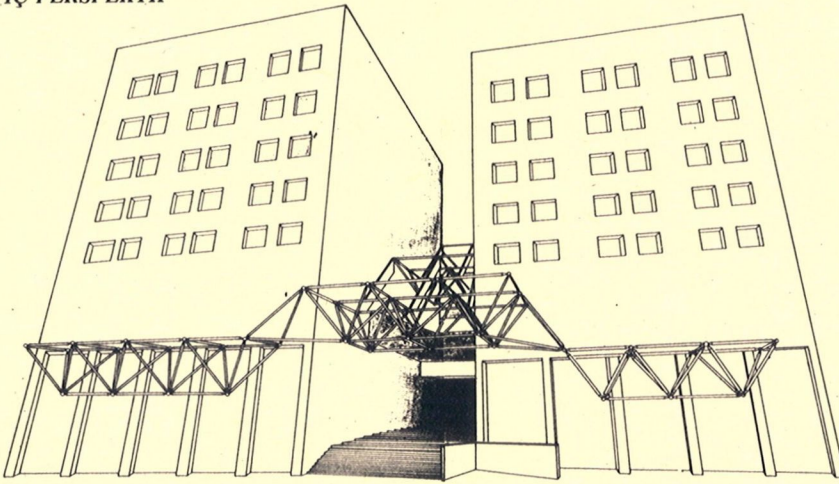
Çelik konstrüksiyonun yer yer büro görüşlerini engellemesi, büro değişebilirliğinin yeterli ölçüde sağlanamaması, iç rampaların alt zemin mekanlarını perdelemesi, bodrum zeminin -4.65 kotuna kadar inmiş olması olumsuz bulunmuştur.

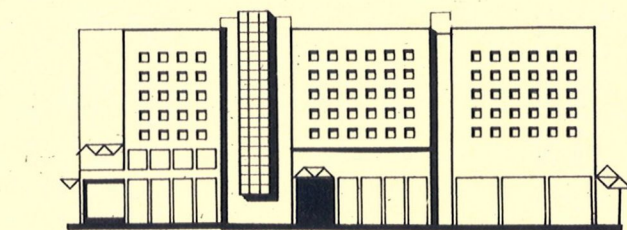
ZEMİN KAT ÇARŞI PLANI

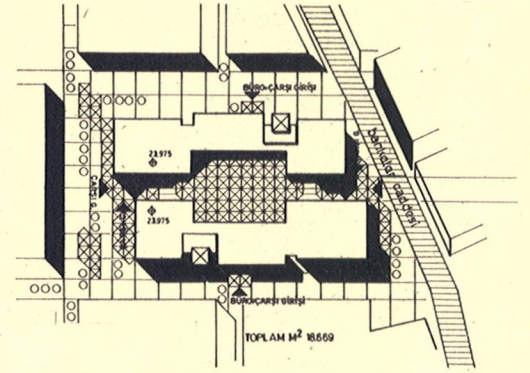
İÇ PERSPEKTİF

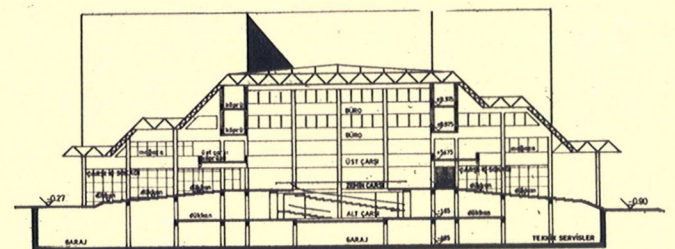
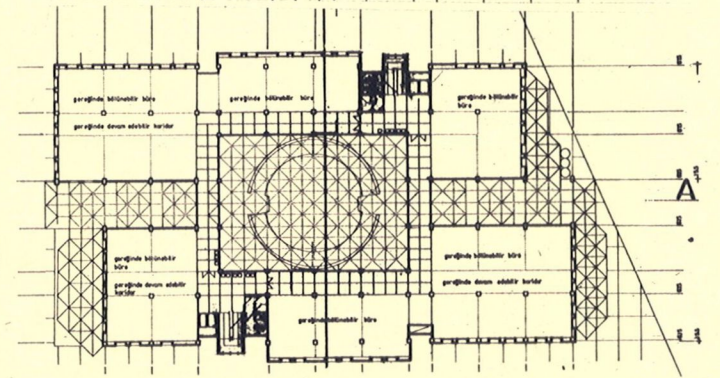
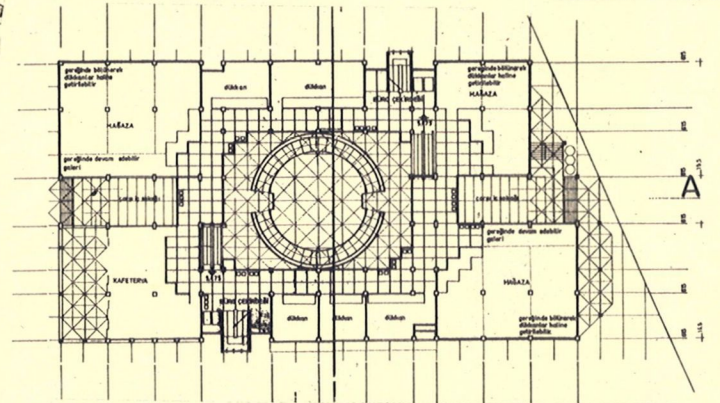
DIŞ PERSPEKTİF

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

VAZİYET PLANI

KESİT

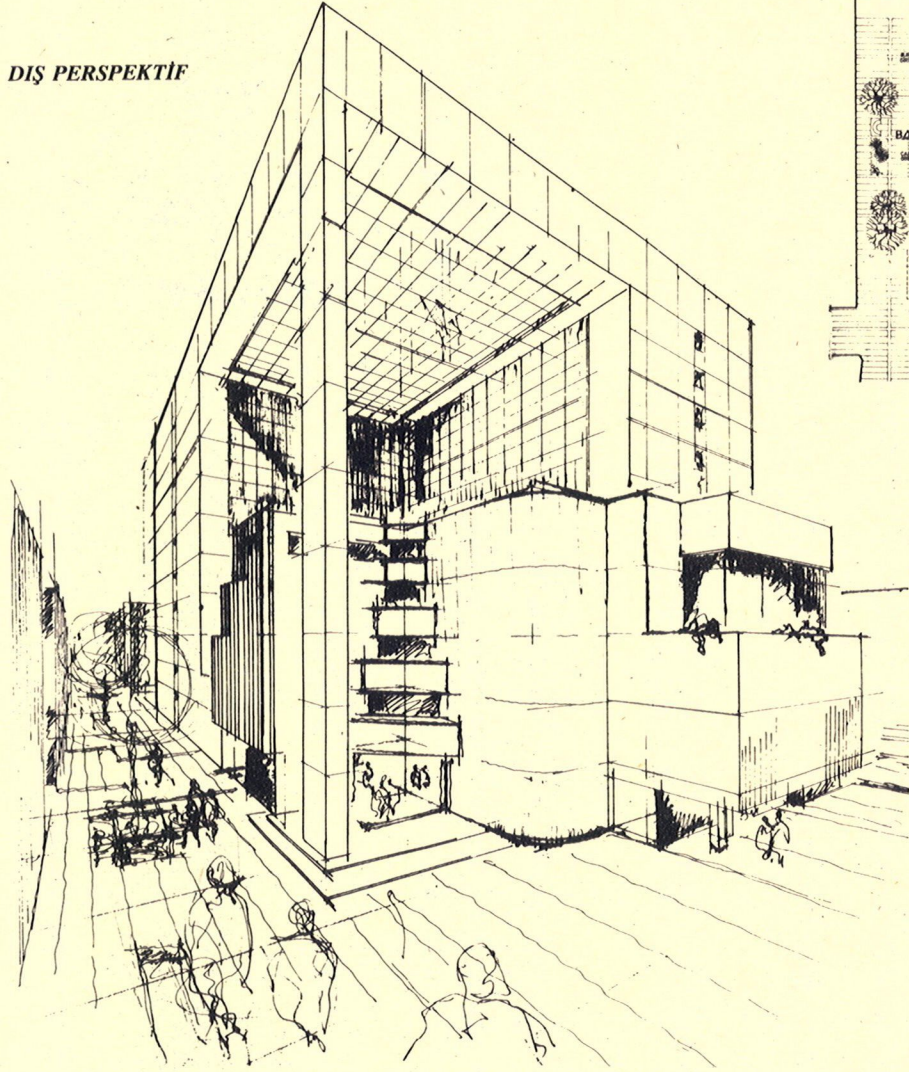
4. Mansiyon Şeniz Erdoğan - Taner Erdoğan

Jüri Raporu:

Üstü kapalı, hareketli ve zengin bir iç mekan ile büro ve çarşı ayrımının optik olarak konması, iki ayrı fonksiyon arasındaki zıtlığın görsel anlatım kazanmış olması, büro düzenlemesindeki rasyonel tutum başarılı görülmüştür.

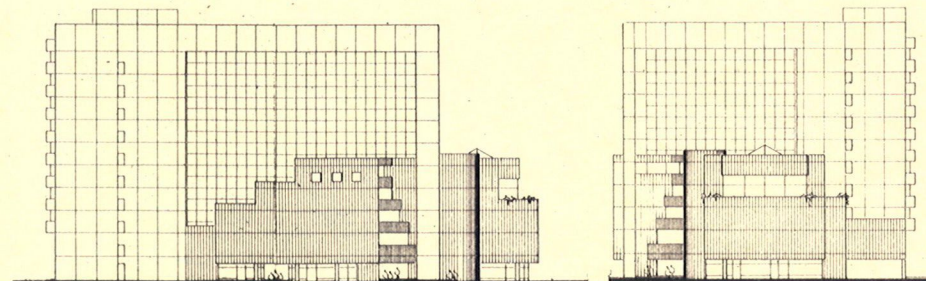
"5.60" kotuna kadar inen bodrumu, çarşı hacimlerinin büyük mağaza yapımına olanak sağlayamaması, iç mekanca algılanmasını önler konumda bulunması, projenin olumsuz yönlerini oluşturmuştur.

DIŞ PERSPEKTİF

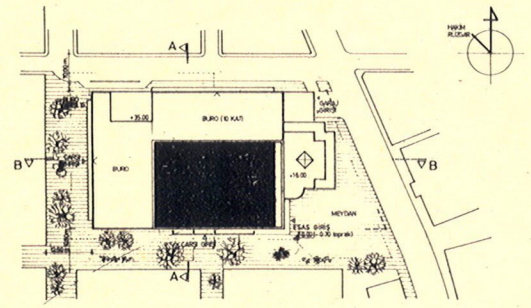

GÜNEY GÖRÜNÜŞÜ

DOĞU GÖRÜNÜŞÜ

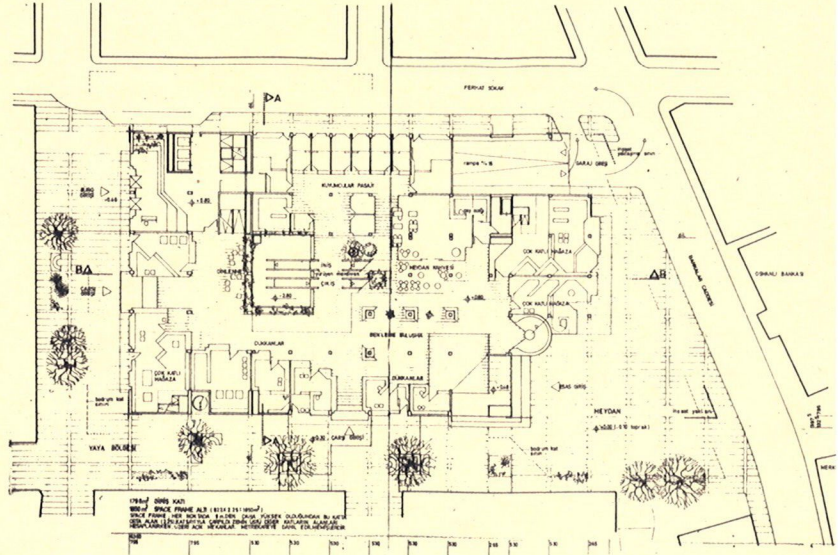
VAZİYET PLANI

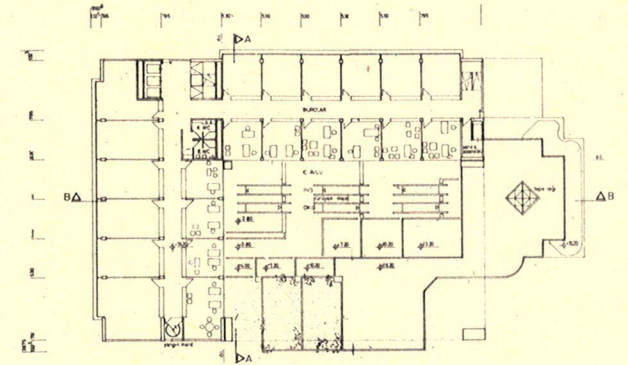
TOPLAM YAPILAN ALANI 2275m²

YERLEŞİM PLANI 1/500

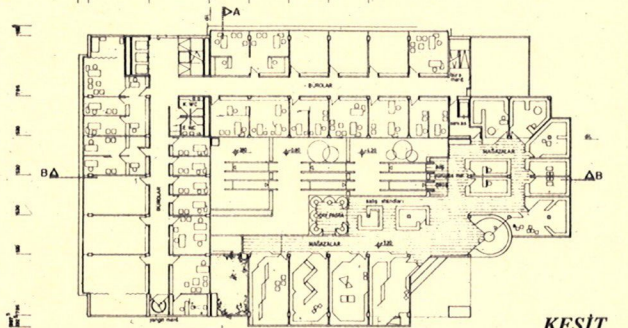
GİRİŞ KATI PLANI

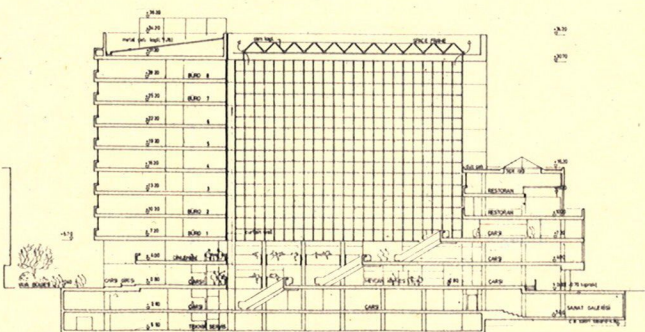
BÜRO + ÇARŞI KATI PLANI

BÜRO KATI PLANI

KESİT

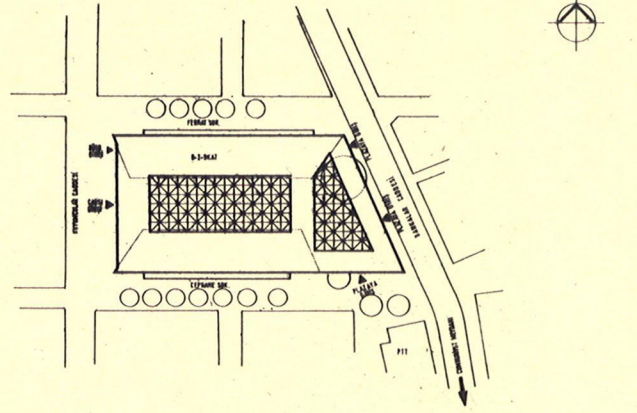
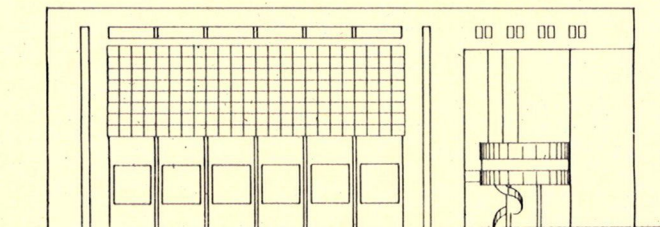
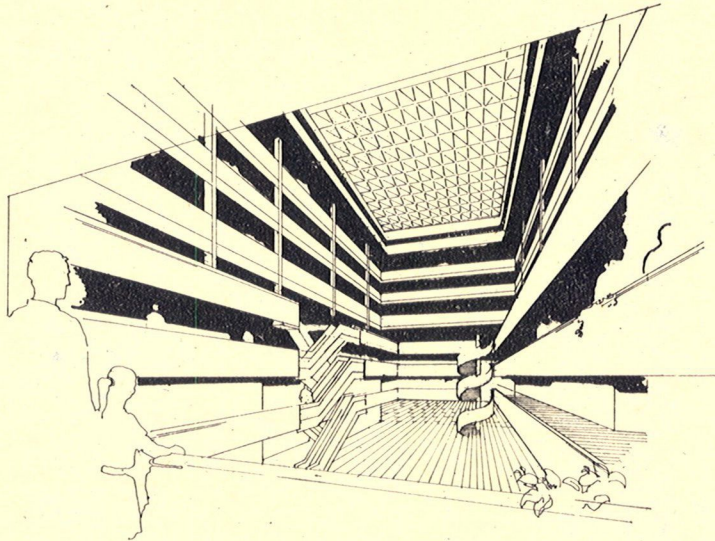
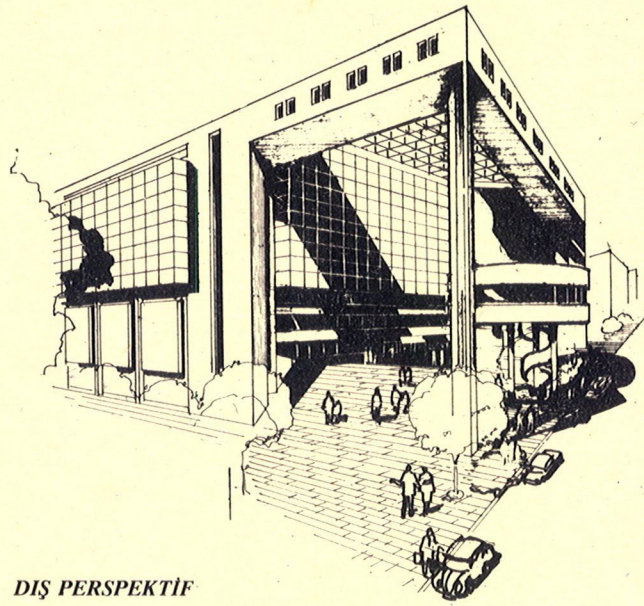

5. Mansiyon Cezmi Ermiş - Özcan Uygur

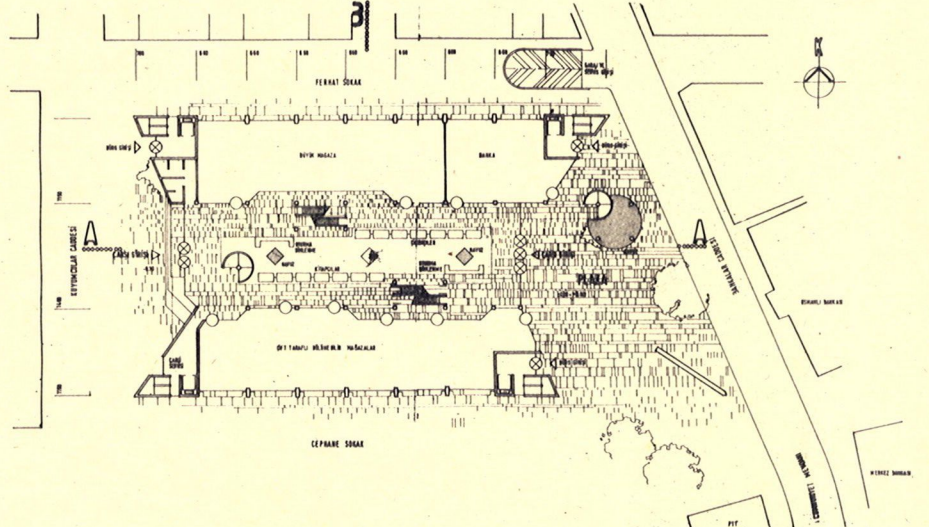
Jüri Raporu:

Güneydoğu köşesini boşaltarak elde edilmiş "Plaza"nın zenginliği, yapının net ve yalın anlatımı başarılı görülmüş, bütünüyle bir prestij yapısı niteliği kazanma çabası içinde olduğu saptanmıştır.

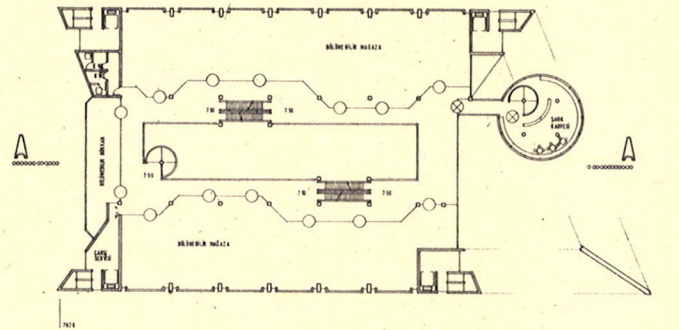
Bu projenin genelde kat yüksekliklerinin, büro koridorlarının çarşı iç mekanına açılması, orta boşluğun dar ve derin bir mekan oluşturması, şehir kulübü hacminin yeterli düzeye kavuşamaması olumsuz yönleri olarak görülmüştür.

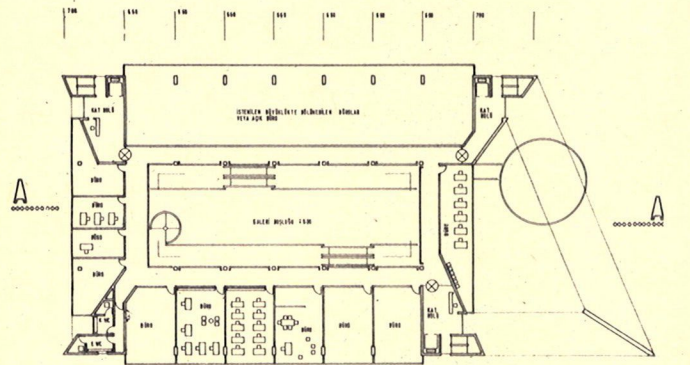
VAZİYET PLANI

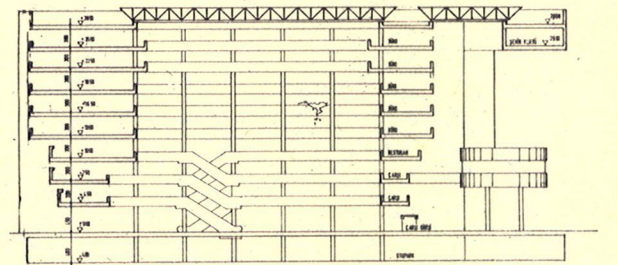
ZEMİN KAT PLANI

2. KAT PLANI

BÜRO TİP KAT PLANI

KESİT